

NOVADNIEKS

CETURTDIEN,
1990. gada 20. septembrī

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 112 (6116)
Maksā 3 kap.

Pārskats

par lauku darbiem
rajona saimniecībās
līdz š. g. 17. septembrim

Saimniecība	Iesēti ziemāji (procentos)	Noraksti kartupeļi (procentos)	Rudens arums (procentos)
Leņķina	—	40	—
«Sarkanā ausma»	26	60	16
«Smelteri»	15	—	—
«Vārkava»	6	50	2
«Dubna»	—	67	—
K. Marksa	8	40	—
«Sarkanais Oktobris»	28	35	4
«Silajāni»	9	—	5
Raiņa	2	100	—
«Nākotne»	—	100	3
«Zelta vārpa»	21	46	8
«Jersika»	17	32	—
«Rožupe»	11	—	—
«Dzintars»	14	—	—
«Ezerciems»	5	100	—
Kirova	55	80	1
«Galēni»	7	23	—
«Jukalns»	4	20	10
«Vanagi»	—	—	—
«Gailīši»	26	—	12
«Rušona»	22	80	—
«Līvāni»	6	—	—
Aglonas p. s.	9	59	—
Rudzātu p. s.	—	37	7
RAJONĀ	11	44	3

*) nav plāna

Kas jauns Preiļu siera rūpnīcā?

Uz šo jautājumu lūdzu atbildēt Preiļu siera rūpnīcas darba kolektīva padomes priekšsēdētāju, rūpnīcas laboratorijas vadītāju V. DEKSMI. Lūk, ko viņa pastāstīja:

— Nesen notikušajā kārtējā darba kolektīva padomes sēdē mēs izskatījām jautājumu, kas skar mūsu uzņēmuma tuvāko nākotni. Lieta ir tāda, ka pagaidām vēl nekur pasaulē nav izstrādāta vienota tehnoloģija sāļo piena suluņu pārstrādāšanai. Suluņas satur pārāk daudz sāls un tāpēc principā neder lopkopībai. Un tāpēc mēs noslēdzām līgumu ar Vissavienības sviesta un siera rūpniecības zinātniski pētnieciskā institūta Kauņas filiāli. Tā uzņēmās izstrādāt un ieviest pie mums sāļo suluņu pārstrādāšanu ar tālāku izmantošanu labības produktu kombinātos spēkbarības ražošanai.

Mums būs jāsamaksā lietuviešiem krietna summa — simts tūkstoši rubļu. Taču jāņem vērā, ka tā būs bezatlikumu tehnoloģija, ka pilsētā un tās apkārtnē uzlabosies ekoloģiskā situācija (suluņas vairs nenokļūs attīrīšanas iekārtās). Pēc mūsu aprēķiniem pusotra gada laikā jaunās tehnoloģijas ieviešana atmaksāsies.

Galvenie darbi paredzami nākamgad, jo lietuvieši ķersies pie

lietas jau šogad. Taču iespējama viena aizķeršanās tepat mūsmājas. Lieta ir tāda, ka pirms vairākiem gadiem rūpnīcas vēlas mazgātavā tika ielaists īrnieks — rajona sadzīves pakalpojumu kombināts. Toreiz tika solīts, ka līdz ar jaunā pirts kompleksa uzcelšanu viņi mūs centīsies neapgrūtināt. Termins tiek pārcelts no vienas reizes līdz nākamajai. Nu ir pienācis laiks atgādināt, ka līdz ar jaunās tehnoloģijas ieviešanu telpas būs vajadzīgas mums pašiem un īrnieki kļūs nevēlami.

Bet tagad par kādu citu jautājumu. Darba kolektīva padomes sēdē izskatījām Latvijas invalīdu biedrības Preiļu nodaļas vēstuli rūpnīcas kolektīvam ar lūgumu materiāli atbalstīt invalīdus no bērniības, tos, kuri zaudējuši veselību ražošanā, kā arī vecos un vientuļos cilvēkus. Rajona nodaļas fonda nolēmām pārskatīt piecus tūkstošus rubļu, jo katram no mums taču ir pazīstams kāds, kam nepieciešama materiālā palīdzība.

Arodkomitejai uzdotos apzināt tos pilsoņus, kuriem mūsu pārskatītie līdzekļi tiks nodoti, lai

arī turpmāk uzturētu ar viņiem ciešus kontaktus un sniegtu arī cita veida palīdzību.

Gribu piebilst, ka darba kolektīva padomes lēmums pārskatīt līdzekļus kādā fondā nav pieņemts pirmo reizi. Nesen astoņus tūkstošus rubļu atvēlējām pilsētas parka labiekārtošanai, bet divus tūkstošus rubļu — vietējā televīzijas tikla attīstībai.

Kas attiecas uz citiem jauniešiem, tad noteikti jāpastāsta arī par kādu jaunievedumu, kas interesēs visus individuālos piena piegādātājus. Rīgas ražošanas apvienība «Biolar» ir izstrādājusi papēmienu, lai ātri un precīzi varētu noteikt piena skābumu. Ar indikatora papīriša palīdzību to katra pienēmēja varēs pārīst mirkli noskaidrot ikvienā piena kanniņā. Individuālo gotiņu piens, protams, ir labs, taču kvalitatīvu produkciju grūti iegūt, jo bieži tam ir paaugstināts skābums.

Šogad rūpnīcā un rajonā ir «mazā piena» gads. Bet mēs esam optimisti un pēc iepriekšējās pieredzes zinām, ka pēc tāda «bēguma» nāks «paisuma» vilnis.

Stāstījumu pierakstīja

Lidija KIRILLOVA

Aktuāli

Celtnieki netiek galā

Tāds isumā varētu būt paskaidrojums faktam, kāpēc agrorūpnieciskās apvienības «Preiļi» valdes sēdē izskatīja jautājumus par kapitālās celtniecības gaitu rajonā un šī gada plāna izmaiņām un no tā izrietošajām izmaiņām budžeta līdzekļu sadalījumā.

Ziņojumu sniedza starpsaimniecību celtniecības organizācijas priekšsēdētājs V. Haritonovs. Viņaprāt kritiska situācija izveidojusies kadru trūkuma dēļ. Labākie speciālisti aiziet uz kooperatīviem. Un vadībai nav nekādu tiesību viņus aizturēt, jo cilvēki meklē iespējas vairāk nopelnīt. Pēdējā laikā nesamērojami pieaugušas valsts īpašuma zādzības. Nevienā objektā celtniecības darbu vadītāji nevar būt droši, ka, atnākot uz darbu, viņi visu atradīs savā vietā — bieži tiek izkomplektēta tehnika, zūd būvmateriāli.

So un citu apstākļu sakrītība ļauj paredzēt, ka vairākos kapitālās celtniecības objektos plānotie apjomi netiks apgūti. Kolhozā «Jersika» tas ir bērnudārzs par 55 tūkstošiem rubļu, kolhozā «Dzintars» — divdesmit septiņu dzīvokļu māja par 110 tūkstošiem rubļu, kolhozā «Sīlukalns» — desmit viendzīvokļu mājas par 110 tūkstošiem rubļu. Šīs saimniecības no celtniecības atteikušās. Netiks pilnībā veikti celtniecības darbi arī Kirova kolhoza bērnudārzā, mehāniskajās darbnīcās, kolhoza «Galēni» bērnudārzā un «Silajāņu» mehāniskajās darbnīcās.

Sakarā ar to no šī gada kapitālās celtniecības plāna tika izslēgti pieci objekti.

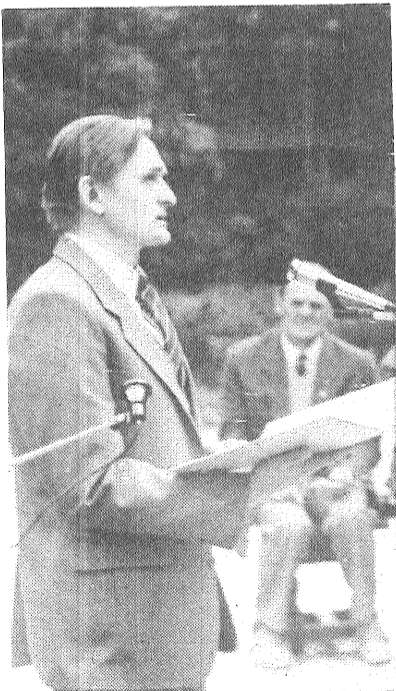
Agrorūpnieciskās apvienības «Preiļi» valde nolēma samazināt budžeta līdzekļu finansējumu kolhozam «Galēni» par 30 tūkstošiem rubļu, kolhozam «Nākotne» par 70 tūkstošiem rubļu, kolhozam «Jersika» par 55 tūkstošiem rubļu un Rudzātu padomju saimniecībai par 164 tūkstošiem rubļu. Līdz ar to papildus budžeta līdzekļi tika iedalīti kolhozam «Smelteri» — 22 tūkstoši rubļu bērnudarza un 42 tūkstoši rubļu inženiertiklu būvei, kolhozam «Vanagi» — 100 tūkstoši rubļu Livānu mājiņu celtniecībai, kolhozam «Jersika» — šim pašam nolūkam 55 tūkstoši rubļu un kolhozam «Līvāni» — 100 tūkstoši rubļu kluba un kantīna ēkas celtniecībai.

L. BIRZNECE

Jasmuižā, brīvdabas teātri

notika Raiņa 125. gadu jubilejas sarīkojums. Tas risinājās jaunajā un vēl īsi nepabeigtajā un līdz ar to arī nelerastajā estrādē.

Sarīkojumu ievadīja muzeja direktors Baibās Ducmanes īsa uzruna. Tad skanēja dzeja. Raiņa un Aspazijas — šīgada gaviļnieku vārsmas runāja Valmieras teātra aktieris Rihards Rudāks.

Mūsu novadnieks filozofs Pēteris Zeile sniedza savu kārtējo apcerējumu.

Dzejnieks Andris Vējāns — kā vienmēr bija ilgi gaidīts mūsu pusē. Dziļi gandarīts šajās Dzejas dienās varēja justies Pēteris Jurciņš. Burvīši tikko ir nācis klajā viņa kārtējais dzejoļu krājums «Akmeņi un zvaigznes». Jaunajai dzejniecei Daigai Lapānei šī bija pirmā uzstāšanās lielākas un nepazīstamas auditorijas priekšā.

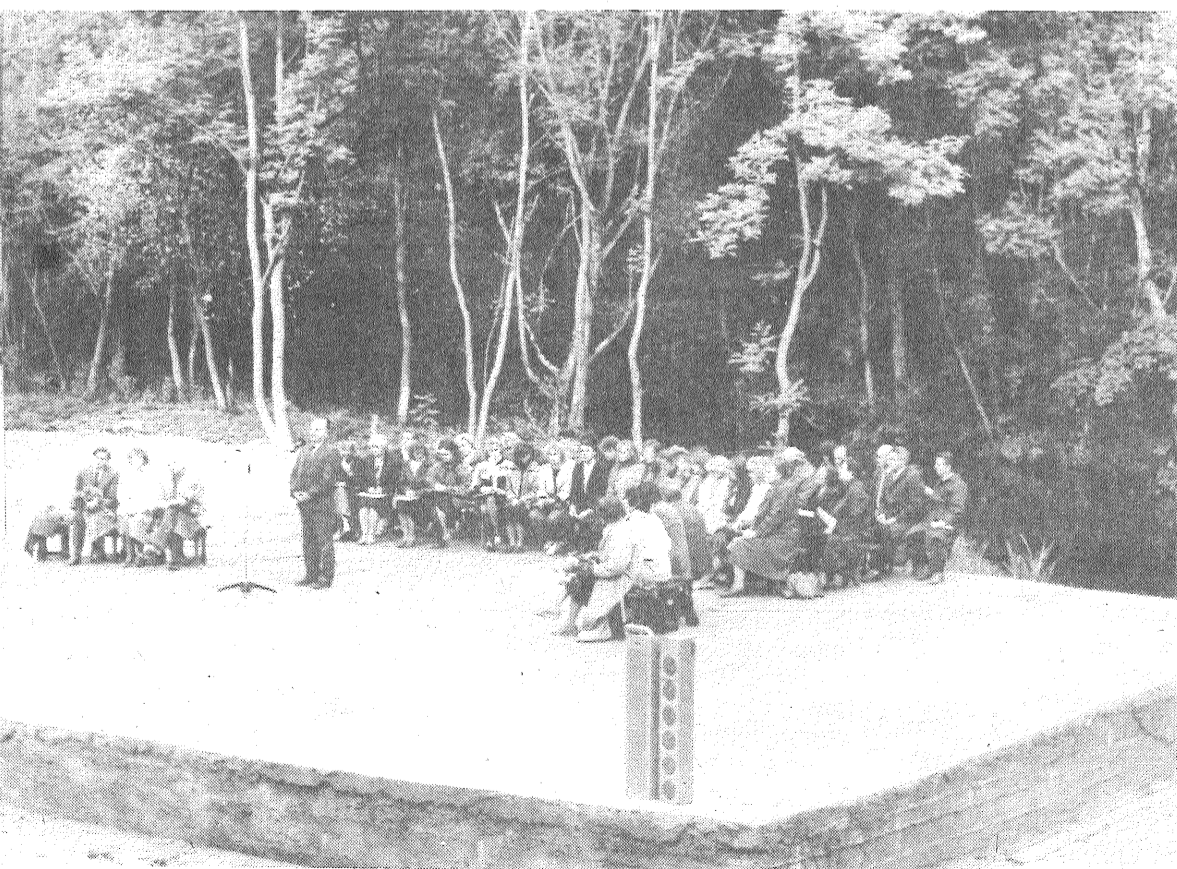
Uz jaunās estrādes balsis locīja rajona skolotāju koris.

V. RADIS

ATTELOS:

- Raiņa dzeju runā R. Rudāks;
- skaits uz jauno brīvdabas teātri;
- Dzejas dienu viesi — P. Zeile, R. Rudāks, D. Lapāne un A. Vējāns.

J. SILICKA foto

Ielenkuma lokā

Problēma (ne tikai rajona mērogā)

Pat tajos bezcerīgajos pirmspārkaršanos laikos kāda ceha dikstāve vai pat tikai dikstāves draudi tika uzverti kā ārkārtēja situācija. Un visi, no kuriem bija atkarīgs ritmiskais darbs, varēja «stāvēt kaut uz ausīm», bet uz malu malām lidoja, brauca un traucās sagādnieki un citi uzņēmuma darboni. Lai arī cik paradoksāli tas viss nebūtu, patlaban, pārkaršanos sestajā gadā, līdzīga situācija, šķiet, kļūst arvien terastāka. Starp citu, Līvānu stikla fabrikā jau sen sajukuši rēķini, cik reizes sodas trūkuma dēļ pilnīga vai daļēja dikstāve skārusi mehānizētās izstrādes cehu. Tā gadās praktiski katru mēnesi. Nekāds izņēmums nebija arī tā diena, kad es ieradās uzņēmumā. «Sodien jāpienāk vagonam ar sodu, zinām, ka tas ir aizķēries Krustpils stacijā, bet neko līdzēt nespējam, un cehs stāv, — bez jebkādas panikas un noguris ziņoja fabrikas direktors J. Skreivērs. Dabiski, vispirms viņš palūdza mani detalizēti izklāstīt vizītes mērķi un apspriestos jautājumus.

Lūdzu. Pēdējā laikā ap Līvānu stikla fabriku radusies «ekoloģiskā» ažiotaža, kam ir stabila tendence uz saspriņzinājumu. Uzņēmums bez vārda runas ir pieskaitāms pie galvenajiem gaisa indētājiem pilsētā, to visos locījumos loka gan pilsētas, gan rajona deputātu sesijās, savu tiesu ogļu «pieber» dabas aizsardzības komiteja un citas augstas instances, bet galīgais lēmums bija rajona sanitāri epidemioloģiskās stacijas ziņā — ja līdz šī gada 15. oktobrim fabrikā nebūs ekoloģiskās kārtības, uzņēmumu gluži vienkārši slēgs.

Fabrikas galvenā ekonomiste un rajona padomes deputāte L. Vindele kautrīgi mēģināja izvērtēt situāciju, kā saka, no lēkšpuses. Tūdaļ sekoja viņas sabiedriskā darba kolēģa V. Anspoka komentārs. Jāsaka, pilnīgi un neatgriezeniski atmetot vienu vai otru viedokli būtu galīgs bezprāts. Arī šīs publikācijas mērķis, bez šaubām, ir cits, un tieši — vai nu apstiprināt vai apgāzt atsevišķos slāņos valdošo viedokli: sak, pie visa vainīgs ir cehs Nr. 1, kurš milzīgos daudzumus (līdz 27 tonnām dienā) izmanto sodu, dažādus citus birstošus materiālus un tajā pat laikā itin kā vieglu roku izdājājis savu produkciju ārpus republikas robežām. Zemeksts ir skaidrs: izejvielas ievadam, produkciju izvedam, bet pilsētā pāri paliek tikai piesārņots gaisis. Taču paanalizēsim situāciju.

Cehs Nr. 1 ražo konservu taru (stikla burkas 0,25 un 0,5 litru tilpumā), pārtikas un tehniskās pudeles. Gada apjomi 5,8 miljoni rubļu (tas ir pērnā gada līmenī). Sevišķi pierādījumi nav vajadzīgi arī tam faktam, ka republikā valda lau hronisks šo izstrādājumu deficīts — kopš pērnā gada oktobra gandrīz katrā sanāksmē, kur tiek pieaicināti stiklinieki, valdībai ir tikai viens sakāmais — patērētāji jānodrošina ar nepieciešamo taru. Starp citu, 0,5 litru tilpuma burciņas mūsu republikā ražo vienīgi Līvānu stikla fabrikā. Arī alus pudeles neviens cits Latvijā neražo.

Pārtikas taras īpatnīgs līvāniešiem naudas izteiksmē ir apmieram trešā daļa no kopējiem apjomiem. Tas jau nav nemaz tik daudz, taču — viss, ko cehs spēj, jo strādā patiešām ar le-

vestām izejvielām (izņemot smiltis un dolomitu). Tiesa, direktors vērtē, ka vēl esot maza rezervīte — varētu «izspiest» produkciju vēl par kādu pusmiljonu rubļu. Taču tas jau ir maksimālais, kā saka — griesti.

Tagad mēģināsim iedomāties, kādas varētu būt sekas mehānizētās izstrādes ceha apstādīšanai. Republikas vajadzības pēc pārtikas pudelēm gada laikā ir 64 miljoni gabalu, bet līvānieši nodrošina tikai 24 miljonus. Šis taras asais deficīts (bet patlaban pēc tās saukdami sauc gan «Aldaris», gan limonādes ražotnes, tajā skaitā arī mūsu rajona maizes kombināts) radīs arī konservu rūpniecības paralīzi. Pēc asociācijas «Latvijas preces» aprēķiniem republika zaudēs 800 miljonus rubļu peļņas, ko dod apgrozībā esošā Līvānu stikla fabrikā ražotā tara. Patiešām ir bezprāts apzināti iet uz tādām zaudējumiem, vēl jo vairāk tāpēc, ka esam ceļā uz tirgus attiecībām. Tajā pat laikā atrodas arī tādas «karstas» galviņas, kas nepātraukti virza fabrikas laudis uz šādu soli.

Uzņēmumā man sniedza sekojošu informāciju: šī gada astoņos mēnešos saistības pārtikas taras ražošanā republikas patērētājiem izpildītas simtprocentīgi — neskatoties uz atpalcību saīdinājumu ar pērnā gadu, kam par lemeslu atkal ir sodas trūkums. Vēl vairāk, republikas pasūtījumiem, kā likums, vienmēr tiek dota zaļā gaisma. Starp citu, konservu burciņas paliek tikai un vienīgi mūsu republikā.

Taču ekonomiskā un ekoloģiskā ielenkuma loks kļūst arvien ciešāks. Devīdesmit procentu apjomā cehs pārtiek no importa sodas, starp citu, pēdējo divu mēnešu laikā ir saņemtas tikai 80 tonnas (atgādinu, ka diennakts vajadzības ir 27 tonnas). Saistību neizpildīšanas cēlonis pagaidām nav skaidrs, var tikai minēt, ka pie visa vainīgs valūtas trūkums. Tradicionālie piegādātāji no Berezņikiem un Krimas strādā neledomājami neritniski. Bet sakarā ar to, ka republikā joprojām nav skaidras valdības programmas, fabrika ir spiesta pati meklēt visnespējamākos variantus, lai izklūtu no bezizejas. Kas meklē, tas, protams, atrod. Konkrēti — atsūtīja, piemēram, Azerbaidžāna uz Līvāniem sodu miljonus alus pudeļu ražošanai. Lūdzu, esiet tik laipni un saņemiet tās. Tāds pats fināls reizēm ir arī tehniskajai tarai — uz Baltkrieviju, uz Piemaskavu.

Vārdu sakot, jautājums ir viennozīmīgs: ja tuvākajā laikā neparādīsies konstruktīva valdības programma, kādā veidā iespējams mūs nodrošināt ar izejvielām, nākamgad Latvija paliks bez pārtikas pudelēm. Lai samaksātu strādniekiem, izdarītu atskaitījumus no peļņas rajona budžetā (tas kopumā ir septiņi miljoni rubļu gadā), un kur tad vēl pārējās «kābatas», mēs gluži vienkārši esam spiesti veidot tiešos sakarus ar republikām, kas tirgus apstākļos izskatīsies pavisam dabiski, — saka direktors. — Taču Latvijas patērētāji paliks zaudētājos, tas nu ir skaidrs. Bez tam situāciju saasina absolūti neizstrādātā taras atgrīšanas sistēma. Te nu ir par ko palauzīt galvu Finanšu ministriai, varbūt paaugstināt cenas... Neviens nav pievērsis uzmanību arī stikla lausku savākšanai. Pārstrādājotās

rūpniecības uzņēmumi vēl šā tā atgādā uz fabriku lauskas, bet iedzīvotāji saplēstās burkas un pudeles gluži vienkārši izmet. Vai tad sagādes kantoris nevarētu noorganizēt lausku savākšanu? Taču ne — daudz klapatū Protams, daudz vienkāršāk ir dažādos līmeņos pierādīt, ka mērķtiecīgāk ir slēgt fabriku. Taču jau Sloka vairāk nekā uzskatāmi pierādīja, ar ko viss var beigties. Patlaban nu ne pavisam nevajadzētu saraut starprepublikānos sakarus, nevajag dzīvot tikai sev. Bet tieši uz to aicina un uzstāj mūsu cienījamie deputāti.

Bet lieta jau nav tikai deputātos. Grūti nepieņemt uzņēmuma vadītājiem, ka valstī patiešām nav precīzu rekomendāciju ekoloģiskās kārtības ieviešanā vispār un tajā skaitā arī stikla rūpniecībā, kas tiek uzskatīta par bezakrītumu ražošanu. Un līvāniešiem neatliek nekā cits kā veidot iniciatīvas grupu ar uzņēmuma galveno inženieri priekšgalā, lai izstrādātu pasākumu plānu, kas būtu virzīts uz kaitīgo piemaisījumu samazināšanu atmosfērā. Plānā ir gan nekavējoties veicamie, gan perspektīvie uzdevumi, kas paredzēti līdz nākamā gada 1. septembrim. Neatliekamākos pasākumus līvānieši gatavoja veikt jau šajā gadā: piemēram, veikt pilnīgu uzņēmuma ekoloģisko apsekošanu, izstrādāt skalu maksimāli pieļaujamajam piesārņojumam, veikt virkni tehnoloģiska rakstura pasākumu.

Taču gan tuvākie, gan tālākie uzdevumi ir tikai pārejas perioda. Asociācija «Latvijas preces» šo jautājumu domā risināt šādi — konservu taras ražošanu republikā cieši saistīt ar ražotņu izvietojumu rūpniecības zonā. Pie tam nav obligāti izvērtēt visu uzņēmumu — cehs, kurā produkcijas ražošanai izmanto roku darbu, pilnībā var palikt turpat, kur atrodas tagad. Sāda rīcība, bez šaubām, izmaksās daudzas reizes lētāk nekā visa uzņēmuma pārcelšana. Taču šajā idejā ir kaut kas fantastisks, tāpēc to uzvert tikai kā vienu no variantiem uzņēmuma rekonstrukcijai.

Lai nu kā, bet līdz gada beigām rajona Tautas deputātu padomei jāizšķir jautājums par Līvānu stikla fabrikas nākotni. Starp citu, nemaz negaidot liktenīgo lēmumu, līvānieši jau domā par līgumu ar kādu no projektēšanas institūtiem par tehniski ekonomiskā pamatojuma izstrādāšanu fabrikas pārcelšanai uz rūpniecības zonu. Riskants solis. Ja deputāti nolēms šo ideju, iesāktais nonāks strupceļā.

Kas attiecas uz tām batālijām, kādas virmo laikrakstos, tad, cik man kļuva skaidrs, fabrika nemaz netaisās iesaistīties polemikā, jo uzskata, ka ar pāpuru smērēšanu nekāda pozitīva virzība nav sagādājama.

Mēs neviena priekšā durvis ciet necērtam, arī tautas deputātu priekšā. Mēs esam par tiešu, konkrētu un konstruktīvu dialogu starp viņiem un fabriku speciālistiem. Tāpēc jo rūtākāks mieles rodas no aizkūlīšu plāpēm un nekompetentiem spriedumiem, kurus izvirza aiz mūsu muguras.

Uzskatu, ka šatos J. Skreivēra vārdos der ieklausīties. Der ieklausīties arī tajā faktā, ka šauris lokālisms un resoru ambīcijas nevis apvieno, bet sašķel.

Iraida KOROLOVA

«Mana milicija mani sargā,» — kādreiz rakstīja Vladimirs Majakovskis.

Vai sargā arī tagad? Tautā dzird runājam, ka milicija pēdējā laikā neko nedarot. Par šo un citiem aktuāliem sabiedriskās kārtības sargāšanas jautājumiem redaktors darbiniekam bija saruna ar rajona iekšlietu daļas priekšnieku IMANTU BEKEŠU. Viņš uzreiz kategoriski iebilda:

— Ka milicija neko nedara, runā tie, kas neko par mums nezina. Darba mums ir atliku likām. Pienākumu loks arvien paplašinās. Cenšamies tos veikt pēc labākās sirdsapziņas, bet, kā katrā darbā, gadās, ka visu nevar paspēt laikā.

— Kas jauns milicijas darbā?

— Nupat Latvijas Republikas valdība pieņēmusi lēmumu par iekšlietu iestāžu reformu. Izstrādāta to pārbūves koncepcija. Galvenā reformas būtība, lai milicija, tās darbinieki būtu tuvāk tautai. Esošo štatu ietvaros iekšlietu daļas vietā rajonā tiks izveidotas trīs teritoriālās milicijas nodaļas — Preiļos, Līvānos un Aglonā. Uz pusi samazināsies pārvaldes aparāts, vairāk būs parasto milicijas darbinieku.

Rajonā tiks izveidota apvienotā milicijas dežūrdāļa, no 1. janvāra — pasu un vīzu daļa (vīzas izbraukšanai uz ārzemēm rajona iedzīvotājiem izsniegs uz vietas), kadru un sociālo jautājumu risināšanas grupa. Jau sākusī darboties labošanas darbu inspekcija.

Jaunajā koncepcijā par milicijas darbu paredzēts, ka republikas laukos uz 1500 iedzīvotājiem jābūt vienam iecirkņa inspektoram, pilsētās — uz 2000 iedzīvotāju. Iecirkņa inspektoram jābūt katrā pagastā. Pagastam šī milicijas štata vienība turpmāk būs jāuztur no sava budžeta.

Atlīdzība deportētajiem

Kopš 1988. gada oktobra, kad rajonā sāka izmaksāt 1941. un 1949. gadā administratīvā kārtā deportētajiem kompensāciju par mājām, lopiem, mantu, šī atlīdzība ir 3,5 miljoni rubļu.

Kā pastāstīja rajona izpildkomitejas juridiskā konsultante Irina Beitāne, apmierinātas 182 nelikumīgi deportēto un viņu mantinieku prasības, par materiālo zaudejumu atlīdzināšanu izpildkomitejā apstiprināšanai ir vēl 205 iesniegumi. Kompensāciju pieprasa cilvēki no rajona, republikas, no Omskas un Tomskas apgabaliem, uz kuriem nevainīgie bija izsūtīti un tur palikuši uz dzīvi, no Ļeņingradas un citurienes, viens mantinieks pieteicies pat no Amerikas. Savienotajām Valstīm. Mantinieki atradušies tagadējai J. Raiņa muzeja ēkai Aizkalnē un dzīvojamajai mājai un saimniecības celtnēm Pelēcos, kur izvietojusies Niedru deviņgadīgā skola. Viņi saņēmuši naudas kompensāciju. Ta atsevišķos gadījumos saņiedz pat 70 — 90 tūkstošus rubļu.

Skaidrs: nelikumīgi deportētajiem, viņu mantiniekiem materiālie zaudejumi ir jāatlīdzina. Tikai nav saprotams, kāpēc no republikas nevis no PSRS budžeta? Rikojums par cilvēku izvešanu katrogā uz Sibīrijas plašumiem taču naca no Maskavas.

Jānis GURGONS

Intervija

Milicijas darba reforma

Republikas jaunumi

IEPĒRK KARTUPEĻUS

Kamēr patērētāju biedrības un ražošanas apvienības kartupeļu iepirkšanas punkti vēl tikai «iešūpojas», Alojās cietes rūpnīcā tā rit jau pilnā sparā, Izauzdzēto ved Valmieras, Valkas, Alūksnes, Cēsu, Rīgas un Ogres rajona lauksaimnieki, kā arī igauni no Pērnavas. Taču ne pie kādiem uzkrājumiem rūpnīca neliek: vairāk nekā 2 tūkstoši tonnu kartupeļu pārstrādāti gatavajā produkcijā.

Tāpēc jo sevišķas cerības uz jaunsaimniekiem. Nodot kartupeļus pārstrādei būs izdevīgi pēc 15. oktobra, kad nedaudz palielināsies to iepirkuma cenas. Maksa par tonnu būs atkarīga no cietes daudzuma. Taču šoruden, kā rāda prakse, tā ir zema — vidēji tikai 12,8 procenti.

VĀRA, MARINĒ, SKĀBE

Uz jaunu sadarbības veidu — vārit, marinēt un skābēt mājās — laipni lūgti limbažnieki. Visu nepieciešamo — cukuru, vāciņus, burkas un citus palīgmateriālus piegādā sagādes un ražošanas apvienība. Vajadzības gadījumā tā konservē tāju nodrošināt arī ar dārzeņiem un augļiem, jo apvienībai nav citas pārstrādes bāzes.

Interesi par iespēju konservēt mājās pagaidām izrādījuši tikai kādi desmit cilvēki, kas noslēguši līgumus. Viņiem būs iespēja iegādāties arī paaugstināta pieprasījuma preces.

PAR «LIELO» NAUDU

Uzsākot komercirdniecību, Limbažu universālveikala vadība nejutās sevišķi droša. Mocija doma, ka mazpilsētiņas iedzīvotājiem būs grūti pārvērtēt psiholoģisko barjeru, maksājot par precēm paaugstinātu cenu. Taču jau pirmajā tirgošanas dienā iekasēja pāri par 15 tūkstošiem rubļu.

Arī pārējiem republikas iedzīvotājiem tiks dota iespēja Limbažos nopirkt komercpreces. Tikai ar vienu noteikumu — desmit dienas pēc tam, kad noteiktā manta saņemta veikālā.

LETA

Konsultē jurists

Kolhozu un padomju saimniecību vadītājiem, grāmatvežiem, pārējam lauksaimniecības amatpersonām jāzina likumi, tie jāievēro savā darbā. Un bieži vien viņiem ir vajadzīga kvalificēta jurista palīdzība. Tādēļ agrorūpnieciskās apvienības

«Preiļi» štatos ir juriskonsultanta amats. Te par galveno juridisko konsultanti strādā Nadežda Koļcova.

— Vispirms jārūpējas par likumības ievērošanu agrorūpnieciskajā apvienībā, — teica Nadežda Koļcova. — Lai juridiski precīzi būtu

noformēti protokoli, pavēles, citi dokumenti. Tas darbiniekiem ar likumību saistītajos neskaidrajos jautājumos sniedzu konsultācijas.

Pēc juridiskās palīdzības pie manis griežas gan kop-saimniecību priekšsēdētāji, grāmatveži, par kadriem atbildīgie darbinieki, gan ražošanas darba terindnieki. Jāizstāst kolhozu intereses

materiālo zaudejumu atlīdzināšana, arī tautas tiesa, cilvēki, kuri nepareizi atbrīvoti no darba. Jābrauc uz vietām un jāparbauda sūdzības: vienam ir domstarpības ar vadību par piemiņas zemes iedalīšanu, otram — pretenzijas par atvaļinājumu. Jāizšķir darba strīdi. Darba pietiek. Ta ir pat parak daudz, lai viens agro-

rūpnieciskās apvienības jurists to paveiktu.

Nadeždas Koļcovas teiktajam ir jāpiekrīt. Musu rajona saimniecības juridisko konsultantu tikpat kā nav. Andrejs Pomazunovs apkāpo Ļeņina kolhozu, «Sarkanā ausim», «Smelterus», «Silajānus», Anna Stikane darbojas kolhoza «Galeņi». Jānis GURGONS

Sociālistiskā īpašuma izlaupīšanas apkarošanas nodaļas vietējā sastāvā sāks darboties milicijas ekonomiskais dienests 4 cilvēku sastāvā. Preiļu un Līvānu milicijas nodaļās pēc jaunās koncepcijas tiks izveidotas patruļdienestu vienības līdz 6 cilvēkiem katrā. Tās gādās par sabiedriskās kārtības ieviešanu abās pilsetās, sevišķi vakaros un naktīs. Sabiedrisko kārtības sargu tagad vairs nav. Visa atbildība uz miliciju.

— Noziedzība rajonā pieaug. Kā pret to cīnīties, kur tai meklējami iemesli?

— Noziedzumu skaits rajonā, salīdzinot ar pagājušā gada attiecīgo laika periodu, pieaudzis par 9 procentiem, ir republikas līmenī. Satrauc smago noziedzumu (slepkavības, izvarošanas, laupīšanas) pieaugums — plus 33 procenti.

Pret noziedzīgiem cīnīties, cik ir mūsu spēkos. Manuprāt, noziedzumu skaits pieaug tāpēc, ka likumdošana atpaliek no pārveides procesa. Būtu stingrāki, noteiktāki likumi, domāju, noziedzumu būtu mazāk.

— Viens no taustāmākiem noziedzumiem ir spekulācija...

— Jā, spekulācijas apkarošana ir smagi risināms jautājums. Sogad par spekulāciju rajonā aizturēti trīs reizes vairāk cilvēku nekā attiecīgajā laikā posmā pērn. Taču pašreizējie likumi ir par vājiem. Lai sauktu pie kriminālatbildības, gada laikā vienai personai jābūt trim pieķeršanas gadījumiem, katrā reizē ieņemtā summa no spekulācijas nedrīkst būt mazāka par 50 rubliem.

Domāju, ka milicijas spēkiem vien spekulāciju apturēt nevarēs. Tikai ar ekonomiskajiem paņēmieniem. Spekulācija izbeigsies tad (un pati no sevis), kad nebūs deficīta preču, veikalos būs brīvi nopērkams viss.

— Kā ar kadriem, to atalgojumu, materiāli tehnisko nodrošinājumu?

— Tagadējā rajona iekšlietu daļā pēc štatiem trūkst viena cilvēka, republikā vakances — 1000 miliciju. Varētu vēlēties labāku kadru sastāvu. No jaunā gada milicijas darbiniekiem paredzēta algas palielināšana un, domājams, varēsīm pāriet pie sava veida kadru atlases.

Par kadriem rūpējamies paši. Jau otro gadu sūtām jaunlešus pēc vidusskolas beigšanas, kuriem nav jādien armijā, mācīties uz augstākajām milicijas skolām. Sogad uz divām vakantajām vietām bija septiņi mūsu pretendenti. Uzņēma trīs.

Mana milicija mani sargā...

Dzīvojam gandrīz kā Rietumos, kur, kā to ilgus gadus mums ir mācījis padomju prese, vakaros ir bīstami iziet uz ielas. Arī mūsu mājā, pārnākuši no darba, reti kurš riskē staigāt apkārtnē. Vai nu tumšajās kāpnēs, vai pie ieejas durvīm, vai pie mājas, bet pusaudžu bars jau ir priekšā un dažu jaunu čigānu, meiteņu sabiedrībā ālēšanās nepierimst līdz vēlai naktij.

Skajas lamas, «frīstāvigie» vārdi, spēlāšana, saulespuķu sēklām piedrota apkārtnē, piemēti papīri, pudeles, atkritumi, tas, tā teikt, — viņu fons. Piedevām stundām ilga nēsāšanās ar mopēdiem tieši pa ielām, zem iedzīvotāju logiem, pa bērnu rotaļu laukumiem. Piedūmotais gaisis plūst istabā, troksnis nav paciešams. Reizēm šis nodarbības laiks pašiem sāk likties par apnī-

kušām, tad no citām mājām atnākušie draugi, kuri te laiku pavada dienām ilgi, palīdz izdomāt ko «asāku», piemēram, aizdedzināt papīrus un mest pie namu durvīm, censties trāpīt ar degošiem sērkoņiem benzīnkānā, no kuras benzīns fikko liets mopēdā, iedzīvotāji, protams, ir centušies saukt pie kārtības šos huligānus, pretī saņemot lamas un zāķānos...

Kādā piektdienas vakarā mūsu pacietības mērs tomēr bija pilns. Viens no jaunekļiem bija ērti ierīkojis starp pirmo un otro stāvu uz jumtīņa, kas atrodas virs ieejas durvīm, uzvilcis tur mūzikas aparāturu ar paspiņinātajiem un apdullinošajiem skaļumiem. Piedūmotais gaisis nav paciešams. Nerēķinoties, ka kādā dzīvoklī varbūt ir vecs un slims cilvēks, citos mātes pūlas notikt

gulēt savus mazos bērnus, bet gandrīz ikvienā citā — no darba pārnākuši cilvēki, kam ir elementāras tiesības uz mieru savā dzīvoklī...

Pēc pirmā izsaukuma milicija neieradās. Arī otrreiz zvanot un latviski aicinot savaldīt troksņotājus, vīrieša balss klausulē krieviski lika pagaidīt un aicināja kādu, kas bija spējīgs sarunāties latviski. Izbrīnu tikai radīja tas, ka runātājs tautā nevis pēc sabiedriskās kārtības traucētāja uzvārda, bet gribēja noskaidrot, kas zvana...

Milicija tomēr ieradās. Jau tajā brīdī, kad tās mašīna lēni ielīgoja ielā, pietika ar pussekundi, lai «muzikants» nospiestu slēdzi un iestātos tovarik tīk ilgi gaidītais klusums. Dažus vārdus pārmijusi ar skolas bērņiem, kam tas viss likās

vēl jāstāv garā rindā? Kāpēc gan miltu pārdošanu nenoorganizēt atsevišķi?

— Nemāciet mūs tirgoties! — teica pārdevēja Smeņina. Protams, ne jau mums bez speciālas tirdzniecības darbinieka izglītības mācīt. Mums ir tikai

to skolas vadībai vai rajona finansu kontroles iestādēm.

V. RIMSA,
Līvānu 1. vidusskolas direktors

Radies satraukums sakarā ar A. Miņinas rakstu. Jā, desmitgadīgie bērni brauca uz kolhozu un strādāja pavisam 3 dienas — katru dienu 3 stundas. Ceturtdiņā pagāja ceļā turp un atpakaļ. Uz kolhozu devāmies ap plkst. 13.00 (paēduši siltas pusdienas mājās vai arī pilsetās ēdnīcā. Skolas ēdnīca varēja uzsākt darbu tikai 5. septembrī.

Treškārt, par samaksu. Katra klase, kura strādāja kolhozā, savas maiņas beigās darbu vadītājam nodeva sarakstu, kurā uzrādīja strādājošo uzvārdus un veiktā darba apjomu. Otrs saraksts palika skolas — klases rīcībā. Pēc nodotā saraksta kolhoza grāmatvedība veic algas aprēķinus un izmaksā nopelnīto naudu pret parakstu katram skolēnam. Klase, izmantojot otro sarakstu, var veikt kontroles aprēķinu. Šāda sistēma darbojas jau vairākus gadus un sevi ir attaisnojusi.

Ja Miņinas kundzes rīcībā ir pretēji dati, tad ziņojiet par

Materiāli tehniskais nodrošinājums mūsu iekšlietu daļā ir vājš. Trūkst autotransporta, mūsdienīgas milicijas darbam vajadzīgas aparatūras.

— Vai milicija ir depolitizēta?

— Jā. Politisko organizāciju darbība mūsu iekšlietu daļā ir pārtraukta. Nekādās partijās nesastāvam. No 1. augusta likvidēts iekšlietu daļas priekšnieka vietnieka politiskajā darbā amats.

— Kāds stāvoklis iekšlietu daļā ir ar valsts valodas apgušanu?

— No citu tautību milicijas darbiniekiem, kas dzimuši rajonā, 90 procenti pārvalda latviešu valodu. Pagājušajā gadā bija organizēti latviešu valodas kursi, bet, par nožēlu, mācījās tikai tie, kas valsts valodu saprot. Tā ir: kuri grib latviešu valodu mācīties, tie to iemācās. Azerbaidžānis Nasirs Nadžapovs Preiļos dzīvo tikai trīs gadus, bet jau prot latviešu valodu.

Tiem milicijas darbiniekiem, kuri nezina valsts valodu un to nemācās, uz priekšu nāksies pārkvalificēties mazāk atalgotā darbā.

— Jūsu viedoklis par aizsargiem.

— Tādi republikā veidojas. Dzirdams, ka arī mūsu rajonā, Līvānos.

Domāju, ka vaina slepkavības un pārējās necilvēcīgajās izdarībās nav meklējama nosaukumā «Aizsargi», bet cilvēkos, kas ar aizsarga vārdu izdarīja noziedzumus. Daudzi noziedznieki slēpās arī zem politisko organizāciju vārda.

— Kāds nosaukums jums labāk patīk: milicija vai policija?

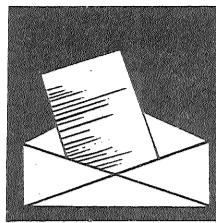
— Pieturētos pie nosaukuma «Policija», jo tāds ir visā civilizētā pasaulē.

— Ja dzīvi vajadzētu sākt no jauna, kā jūs darītu?

— Milicijā nestrādātu, jo te ir pārāk smags, atbildīgs un nervozs darbs. Ietu uz dzimtajām tēva mājām, koptu zemi. Jo zemnieks vien esmu.

Bet, ja tā ir sagādājis, ka jāstrādā milicijā, lūdzu visu rajona iedzīvotāju atbalstu. Vēlos saņemt konstruktīvus priekšlikumus, vēlējumus, atsauksmes milicijas darba uzlabošanai, kaut arī no anonīmām personām. Rakstiet: Preiļos, Talsu ielā 2, rajona iekšlietu daļas priekšniekam. Izsakiet savas domas! Tas mums, milicijas darbiniekiem, turpmākajā darbā lieti noderēs.

Ar Imantu Bekešu runāja Jānis Gurgons

Rindas no vēstulēm

Gandrīz katru gadu atvaļinājumu ar ģimeni pavadām Aglonas pusē. Arī šogad gādājās makšķerēt Beišānu ezerā. Pēkšņi vakara stundā divi varenī okupācijas karaspēka iznīcinātāji plaukoši lidojumā «uzbruka ezeram». Un tā tas atkārtojās četras reizes. Ausīm bungādiņas no rēķona gan nepārplīsa, taču makšķerēšanu bija spiests pārtraukt.

Vai nebūtu laiks varenajai armijai izbeigt Latgalē demonstrēt savu «dzelzs dūri»? Cik ilgi turpināsies šādi lidojumi virs mierīgu cilvēku galvām? Vai par to nevarētu padomāt Puzo kungs un Zeiles kundze Latvijas parlamentā?

J. GAILUMS (Rīgā)

Vēl ne reizi un nekur neesmu rakstījis, taču mani uztrauc viens jautājums.

Mēs esam jauna ģimene, mums ir divi bērni — vienam 2 gadiņi, otram 6 mēneši. Saņēmām dzīvokli, un gribas kaut nedaudz to iekārtot. Mēbeles maksā paši zināt cik, nemaz nerunājot par to, ka pēc tām jāstāv rindā. Mums, jaunai ģimenei, mēbeles pārdod pēc atsevišķas rindas. Bet, lūk, kāda nelaieme: uzzināju, ka uz kredīta mēbeles tagad nepārdod. Pārdod tikai mātēm varonēm, daudz bērnu ģimenēm, vientuļajām mātēm, invalīdiem. Kā saprotat, nepiederu ne pie vienas no šīm kategorijām. Tāpēc par visu jāmaksā uzreiz. Vecmāmiņas miljonāres mums nav, nav arī savas «krājbankas».

Un tā — dzīvo, kā gribi. Gulī kaut uz salmiem, sēdi kaut uz grīdas.

N. Silcova

Pirms Jāņiem sākās vietējās radio-translācijas pārraides. Līvānos. 7. septembrī raidījumu nezināmu iemeslu dēļ pārtrauca. Bet mums, līvāniešiem, šādi raidījumi par pilsetas saimnieciskajām un politiskajām norisēm ir ļoti vajadzīgi un interesanti.

Gribētu uzzināt, kā norit vietējā translācijas punkta iekārtošana, kādu palīdzību sniedz vietējā izpildkomiteja un deputātu padome, kādu atbalstu varētu sniegt mūsu pilsētas varenās rūpnīcas, lai raidījumi notiktu regulāri un bez traucējumiem?

V. Gors (Līvānos)

Pēdējā laikā esam sākuši vietējā un nevietā slavēt Rietumus. It kā tur ir visi gaišākie un gudrākie prāti, kā arī viss pārējais. Negribu tam piekrist. Arī pie mums ir daudz labu un gudru cilvēku.

20. jūlija vakarā pēkšņi ļoti smagi saslimu. Upenieku ciema feldšēriete izsauca Preiļu «ātro palīdzību». Tā nekevējoties ieradās un nogādāja Preiļu slimnīcā. Uzņemšanas nodaļā mani tūlīt sāka izmeklēt, izdarīja vajadzīgās analīzes, rentģena uzņēmumus, noteica diagnozi. Bija nepieciešama steidzama operācija. Tas viss notika naktī, un viss dežurējošais personāls strādāja ļoti operatīvi. Operēja dakteri Pliča un Lācis ar saviem kolēģiem.

Operācija ilgusi četras stundas. Pēc vēlāk veikta uzziņā, ka tā bijusi ļoti smaga, bet veiksmīga, jo izdarīta savlaicīgi. Ja naktī visi šie labie cilvēki nebūtu bijuši uz vietas vai strādājuši pavisām, es jums neko vairs neuzrakstītu. Arī atveseļošanās noritēja ļoti normāli. Tāpēc daudz pateicības esmu parādā nodaļas māsiņām, sanitāriem, visam tās personālam, bet jo sevišķi — dakterītei Pličas un dakterim Lācim.

Redzot, kādos apstākļos jāstrādā Preiļu slimnīcas ķirurģijas nodaļas kolektīvam, varu tikai apbrīnot tā pašizliedzību un darba mīlestību. Ja tādos apstākļos būtu jāstrādā medikiem Rietumos, viņi jau sen būtu aizbēguši no slimnīcas.

Brīnums, kā mūsu bagātā valstī var tik tālu nolaist slimnīcas, un ne tikai slimnīcas. Taču par to nav jāvaino kolektīvi, bet gan visa mūsu iekārta.

A. Sondors (Stjukalnā)

Pircējs pārdevējam?

Veikalos preču kļuvis gaudzām maz, un varētu gaidīt, ka tādos apstākļos apkalpošanas kultūra varētu pieaugt. Taču, kur nu! Lūk, nesena gadījums Preiļu veikalā «Kooperators». Rin-

da stāv pēc miltiem, bet pārdevēji nēlaiž tirdzniecības zālē arī tos, kam vajadzīgs vienīgi piens — stājieties kopējā rindā! Vai tiešām, pusdienu pārtraukumā, ieskrienot pēc piena, mums

ilggadēja pircēja pieredze. Un šī pieredze saka: pārdevēji joprojām uzskata, ka pircēji pastāv viņu dēļ, bet mums tomēr gribētos, lai veikals būtu dēļ mums.

A. MEĻUHA, A. SKUDRA,
pircējas

REZONANSE

Ar šādu virsrakstu mūsu avīzes 13. septembra numurā bija publicēta līvāniešu A. Miņinas vēstule, kurā viņa rakstīja par lauku darbos iesaistīto skolēnu ēdināšanu. Uz šo materiālu esam saņēmuši atsauksmes no Līvānu 1. vidusskolas. Nododam tās lasītāju vērtēšanai.

A. Miņinas kundzes rakstā «Vienaldzība pret bērniem» skartās skolas un sabiedrības dzīves problēmas ir pasniegtas no subjektīva viedokļa.

Kāda tad īstenībā ir Līvānu 1. vidusskolas rudenis tālu ikdienā?

Pirmkārt, par braukšanu kolhoza darbos. Sogad darbi tika organizēti divās maiņās — centāmies maksimāli izmantot septembra sākuma daudznozīmīgas un saulainās dienas. Darba ilgums katrā maiņā (kopā ar ceļā pavadīto laiku) — vidēji četras stundas. Šādā režīmā strādājot, skolēni mazāk nogurst un darba ražīgums ir augstāks. Darbā piedalījās 5. — 12. klašu skolēni, tāpat — arī desmitgadīgie (5. kl.), jo savu spēku robežās jāstrādā visiem. 6., 9. un 12. klašu skolēni strādāja 10 dienas, piektās klases — tikai trīs dienas, 10. un 11. klašu audzēkņi — 14 dienas.

Otrkārt, par ēdināšanu. Ie-

„Vienaldzība pret bērniem“

priekšējo gadu pieredze rāda, ka tik lielu talcinieku skaitu kolhozi nespēja pabarot. Tāpēc abas maiņas mainījās laikā no plkst. 13.00 līdz 14.00 ar tādu aprēķinu, lai skolēni paētu siltas pusdienas mājās vai arī pilsetās ēdnīcā. Skolas ēdnīca varēja uzsākt darbu tikai 5. septembrī.

Treškārt, par samaksu. Katra klase, kura strādāja kolhozā, savas maiņas beigās darbu vadītājam nodeva sarakstu, kurā uzrādīja strādājošo uzvārdus un veiktā darba apjomu. Otrs saraksts palika skolas — klases rīcībā. Pēc nodotā saraksta kolhoza grāmatvedība veic algas aprēķinus un izmaksā nopelnīto naudu pret parakstu katram skolēnam. Klase, izmantojot otro sarakstu, var veikt kontroles aprēķinu. Šāda sistēma darbojas jau vairākus gadus un sevi ir attaisnojusi.

Ja Miņinas kundzes rīcībā ir pretēji dati, tad ziņojiet par

višķi pēdējā teikuma) konkrētu izskaidrojumu un faktu materiāla izklāstu presē.

Lūgums redakcijas darbiniekiem: pirms ievietošanas presē pārliecināties par materiāla objektivitāti.

E. RUBINE,

Līvānu 1. vidusskolas 5. c klases audzinātāja

Cienījamā A. Miņinas kundze! Lasot jūsu rakstu rajona laikrakstā, jutos patiesi pārsteigta.

Būdamā jūsu aprakstīto «mazgadīgo — desmitgadīgo» bērnu klases audzinātāja, arī šāda desmitgadīga bērna māte un cieniņamā raksta autore mazmeitas audzinātāja, gribu atgādināt, ka vispirms vecāku pienākums ir izlaist bērnu no mājām uz skolu vai darbu kolhozā paēdušu, ka pēc siltā ēdiena paēšanas mājās bērns var izturēt 3 stundas, no kurām fiziski strādā apmēram 2.5 stundas, arī ar līdzpaņemtajām gādīgās mātes pagatavotām sviestmaizēm un siltu tēju.

S. SKIMELE,

Līvānu 1. vidusskolas direktora vietniece mācību darbā. 5. klases audzinātāja

Simtgadniece

«Kur tu dzimi, kur tu augi, kur tie seno dienu draugi...» — ar šīs skeistās un skumjās dziesmiņas vārdiem pagājušo ceturtdien sākās jubilāres — simtgadnieces, Saleniku pensionāta ilgdzīvotājas Borbolas Brices godināšana.

Kādreiz turīgā un strādīgā Lafgales zemniece, kura par to, ka viņai neviens darbs nekritis no rokām, divus gadus un septiņus mēnešus nodzīvojuši Sibīrijā (izsūtīta uz kaimiņa liecības pamata), savas vecumdienas pavada Salenikos kopā ar citiem vientuļiem cilvēkiem.

Dievs un liktenis viņai dāvājis bagātu un sūru mūžu: skaistumu (viņa apprecējusies astoņpadsmit gadu vecumā un teikusi jāvārdu tikai divdesmitpirmajam preciniekam — Jāzepam Bricam), turīgumu (Bindaru apkaimē Borbolas tanti atceras kā zemnieci ar diviem zirgiem, 4 govīm, mājlopiem un saimniecību). Kamēr Borbola Brice izcieta «sodu» Sibīrijā, vīrs (izglābās nejausi, jo turit nebija mājās) lika no varas vīriem izdzīvot pirtīnā. Tika nacionalizēta, vai, precīzāk sakot, piesavināta Bricu ģimenes iedzīve. Bet... atgriezoties mājās, Borbola un Jāzeps arī pirtīnā dzīvojuši salicīgi un prātuši dienīško maizīti nopelnīt.

Šis skarba mūžs nav salauzis Borbolas fantes garu un veselību. Septiņus gadus viņa pavada pensionātā, uztur labus sakarus ar radniekiem, viesojas pie viņiem. Arī viņi — pensionāti. Un joprojām bez brillēm ada zekes, ko drāgnajos rudenos vilkt kājās mazajiem radubērniem.

Kopā ar šo tika svinētas vēl 16 jubilejas. Tiesa, krietni mazākas.

Aina ILJINA

Daba un cilvēks

Gājputnu rudens migrācija sasniegusi maksimumu. To novērošanas punktā Papē — šaurā zemes strēmēlītē starp Baltijas jūru un ezeru — ornitologi katru diennakti registrē tūkstošiem putnu. Gan baros, gan vienatnē tie steidzas uz dienvidiem — no Latvijas, Igaunijas, Somijas,

Ļeningradas apgabala un Kolas pussalas.

Zeltgalvišu, zubišu, meža strazdu un dažādu sugu zillšu lidojums uz mirkli pierimst...tiklos. Ik pēc pusstundas cilvēks tos atbrīvo. Jāteic, ka tā nav patikama procedūra, putni aizstāvas, kā māc. Vajadzīga vārda tiešā nozīmē bieža āda, lai izturētu cirtienus un knābiņus. Vislielākā slodze ir rīta stundās, kad tā saucamajā mazajā tīklā, no kura putnu var izņemt, pastiepjot roku, satikušies gan gaismas, gan tumsas celotāji. Lielos putnus ker garajā murdā — ar atveri uz ziemeļiem. Ir dienas, kad viens ornitologs apgredzeno vairākus tūkstošus putnu.

Pa putnu ceļu

Gredzenošana nebūt nav cilvēka kaprīze, bet, ja tā varētu teikt, šīs neērtības putniem jāpārcieš viņu pašu interesēs. Tikai zinot migrācijas ceļu, iespējams putnus pasargāt no iznīcināšanas. Uz mirkli iedomājieties, kas būtu, ja, teiksim, bridējputni, kuriem ir specifiskas barošanās vietas — sekli līči, kādu rudenī vairs neatrastu savu atpūtas vietu. Teiksim, neskaras zemes stūrtis jau būtu apbūvēts, vai, vēl jaunāk — piesārņots.

Gredzenošana ir arī zinātniska nozīme. Tā saucamais monitoring palīdz nepārtraukti kontrolēt migrējošo putnu skaitu. Līdz ar to var laikus secināt, vai attiecīgā putnu suga palie-

linās vai samazinās. Putnu ceļus svarīgi zināt arī lidotājiem. Lidojuma kurss tiek koriģēts, ja lokatoros pamana lielos putnus.

Jau aizlidojuši visi stārķi. Ornitologi iēš, ka kuru katru brīdi debesīs jāparādās dzērveju kāšiem. Pagaidām tās vēl barojoties novāktajos labības tīrumos tāpat kā zosis.

Pēdējie paliks skaistuli gulbji, kuri gaidīs salu (tautas ticējums māca — kad gulbji aizlido, tad trešā dienā snigs). Kad ledus kārtiņa klās ezerus un upes, tie dosies uz Zviedriju. Pat visbargākajā ziemā tur allaž atrodams kāds neaizsalis līcis.

Anna LIEPNIECE,
LETA korespondente

Ar «Rožupes marku»

Brūngani, apaļi kukulīši — tā ir kolhoza «Rožupe» ražotā maize. To te cep jau ilgāk nekā gadu. Vienlaik kopsaimniecība maizi piegādāja pārdošanai rajona veikaliem, tagad to cep savas ēdnīcas un kolhozieku vajadzībām.

Ar «Rožupes» marku veikali saņem cepumus. Apmēram 30 kilogramus dienā. Cep te arī bulciņas — ap 50 kilogramu dienā.

Kolhoza ceptuvē strādā 3 pastāvīgās sīrdnieces, to vada Biruta Batarāga.

J. AIZKALNS

Labā velte skolēniem

Uzsākot jauno mācību gadu, labu velti saņēmuši Galēnu deviņgadīgās skolas skolēni — trīs Livānu mājas, kas pacēlušās blakus skolai. Viena no tām ir darbimācības kabineti meitenēm. Viņas apgūst mājturību — šuj, ada, tamborē. Savukārt blakus mājā zēni apgūst amatu

mācību — nodarbojas ar kokapstrādi un citām dzīvē vajadzīgām lietām.

Trešā Livānu māja nodota pirmklasniekiem. 14 sešgadīgie zēni un meitenes mācās lasīt un rakstīt. Viņiem ir spēļu un atpūtas telpas, ēdinašana.

J. AIZKALNS

Cienījamie lasītāji!

Pasūtiet avīzi «Novadnieks» 1991. gadam! Parakstīšanās maksa 12 mēnešiem — 13,92 rubļi, 6

mēnešiem — 6,96 rubļi, 3 mēnešiem — 3,48 rubļi, vienam mēnesim — 1,16 rubļi.

PREIĻU RAJONA KOLHOZS «DUBNA» iepērk no iedzīvotājiem: remontteles (3,00 rubļi par kilogramu),

grūsnas teles (3,30 rubļi par kilogramu).

Uzziņas pa telefoniem 50387 vai 50388.

Latvijas dārzu nākotnei

Par dārzkopības attīstību sprieda Baltijas reģiona zinātnieki ilgādējā konferencē, kas nesen notika Latvijas Lauksaimniecības akadēmijā. Visus satrauc problēmas, kas saistītas ar jaunu šķirņu apsup-

rināšanu. Pagaidām tas ir garš un sarežģīts process. Pienēma būtu Baltkrievijas pieredze, kur izveidots dārzkopības institūts ar vienotu materiālo bāzi. Jaunā pētniecības iestāde (tādējādi ir piesaistījusi) arī daudz vairāk speciālistu. Latvijā kadru jautājuma risinājumu redz sadarbībā ar Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas studentiem, dodot viņiem iespēju apgūt zināšanas uz vietas

pētniecības iestāžu laboratorijās. Zemkopības zinātniskās pētniecības institūtam tādas ir divas — Iedzēnos un Dobelē.

Konferences dalībniekiem tika organizēta ekskursija uz Kalnciema purvu netālu no Rīgas, kur LLA Dārzkopības katedras zinātnieki nodarbojas ar pētījumiem dzērveņu audzēšanā.

Helēna GRINBERGA,
LETA korespondente

DAŽĀDI

REZEKNES

PIENA KONSERVU KOMBINĀTS

piņem no iedzīvotājiem

kartupeļus par 36 kapeikām kilogramā tieši zāvēšanas ceļā pret tūlītēju apmaksu.

Zvanīt pa telefonu: Rezekne 32939, 32454.

PĀRDOD govi. Tālrunis 32269.

MAINA trīsistabu dzīvokli (38 m², virtuve — 10 m², divas lodžijas, istabas izolētas, 1. stāvs, ērts rajons) pret divistabu un vienistabas dzīvokļiem vai diviem pusotras istabas dzīvokļiem. Var būt variants. Tālrunis: Preiļi 23887.

PĀRDOD slaucamu govi Rušonas ciema Rušonā. Putāne.

MAINA istabu Rīgas centrā pret dzīvokli Preiļos. Tālrunis: Rīgā 277927, Preiļos 21177.

22. un 23. septembrī no plkst. 9.00 līdz 12.00 Preiļos tirgus laukumā PĀRDOS augļu kociņus un dekoratīvos kokus.

PREIĻU SADZĪVES

PAKALPOJUMU KOMBINĀTAM

darbā vajadzīgi: gāzes un elektrometinātājs, elektriķi, kurinātāji.

Izziņas kadru daļa. Tālrunis 21569.

KOLHOZS «VĀRKAVA» aicina darbā uz sakņaugu novākšanu.

VĀRKAVAS CIEMĀ

tiek rīkots

SVECISU VAKARS:

5. oktobrī plkst. 16.00 — Stabulnieku kapos; plkst. 17.30 — L. Klaparu kapos; 6. oktobrī plkst. 16.00 — Borbaļu kapos; plkst. 17.30 — Pilišķu kapos.

RUDZĒTU PAGASTA

28. septembrī notiks

SVECISU SVĒTKI:

Steķu kapsēta plkst. 15.00, Rudzētu kapsēta plkst. 16.00, Eleonorvilas kapsēta plkst. 17.00.

Apmaksa — 16 rubļi par vienu tonnu. Uzziņas pa telefonu 32212.

Nu, Dieviņi, tava vaļa, nu tavā rociņā...

Velēnu grāmatā, lielā un smagā, ierakstīts sīki tavs sviedrainais mūžs, Lapas tai — tīrumi, rindkopas — vagas, Kur druvu vējš šalko un ziemeļi pūš.

(A. Imermanis) Izsakām dziļu līdzjūtību pederīgajiem, LIDIJU LESCOVU pēdējā gaitā izvadot.

Kolhoza «Vārkava» kolektīvs

Tu projām aizgāji klusi, Tāda mīļa, balta, Zem gadu nastas nogurusi.

(A. Grava)

Izsakām dziļu līdzjūtību VII. helmam, no MAMIŅAS uz mūžu atvadoties.

Darba biedri

Tu esi katram viena, tomēr tikai viena, Pie kuras kā pie saules bērni turas klāt. Un tāpēc ir tik grūti, zaļām skujām birstot, Uz mūžu smagai zemei tev jāatdod, māt.

(V. Zariņš) Izsakām dziļu līdzjūtību LIDIJAS LESCOVAS piederīgajiem sakarā ar viņas nāvi.

Kolhoza «Vārkava» arodko-

Redaktora vietniece Lidija Kirillova

Lai raksts «Novadnieks» iznāk kops 1990. gada 29. marta otrdienā, ceturtdienā un sestdienā.

REDAKCIJAS ADRESE: 228250, Preiļos, Aglonas ielā 1. Tālrunis uzziņām: 22305.

Izdod apgāds «Avīze», Rīgā, Sarkanarmijas ielā 47.

Izdevējdarbības licence Nr. 000059.

Iespējamais ražošanas apvienības «Līta» Daugavpils tipogrāfijā Valkas ielā 1. Ošefspiedums. Viens nos. iespiedloksne.

Motens 12959 eksemplāri (latviešu valodā) — 10000 eksemplāri krievu valodā — 3951 eksemplārs). Pas. 884.

«Новадниекс» (издательство) Газета Преилянского района Латвийской Республики на латвийском языке.

Indekss: 68169